

ABSTRAKT

Úvod: Zastoupení seniorů ve světové populaci se stále zvyšuje. Senioři představují specifickou heterogenní skupinu, která je z mnoha důvodů citlivější k některým polékovým reakcím. Ve snaze o zvýšení kvality a bezpečnosti geriatrické farmakoterapie bylo publikováno mnoho explicitních kritérií potenciálně nevhodných léčiv/lékových postupů ve stáří. Tato kritéria jsou orientačními nástroji, jež definují základní preskripční pravidla k posouzení vhodnosti volby a dávky léčiv ve stáří a jsou využívána k hodnocení potenciálně nevhodné geriatrické preskripce. Cílem diplomové práce bylo porovnat přednosti a nedostatky explicitních kritérií publikovaných do konce roku 2015 a vytvořit souhrnný seznam léčiv/lékových postupů potenciálně nevhodných pro seniory (nezávislých na diagnózách a souběžné medikaci pacienta), využitelný v epidemiologických studiích projektu EU COST Action 1402 a v dalších návazných studiích.

Metodika: Literární rešerši byla v období od dubna 2014 do prosince 2015 s pomocí databáze PubMed vyhledána všechna explicitní kritéria léčiv/lékových postupů potenciálně nevhodných ve stáří (zahrnující také explicitně-implicitní přístupy), validovaná a publikovaná v zahraničních recenzovaných časopisech do konce roku 2015. Údaje získané podrobným studiem kritérií a dalších studií (o metodice vzniku, výhodách a nedostatcích jednotlivých kritérií) byly shrnuty do přehledných srovnávacích tabulek. Z první části kritérií, uvádějících potenciálně nevhodná léčiva/lékové postupy nezávislá na diagnóze a souběžné medikaci, byl vytvořen souhrnný seznam potenciálně nevhodných léčiv/lékových postupů.

Výsledky: V diplomové práci byla analyzována metodika tvorby a obsahová stránka 20 kritérií, z nichž 15 kritérií bylo explicitních, 5 kritérií bylo explicitně-implicitní. Většina kritérií byla validována s pomocí 2 kolové Delfi metody nebo její modifikované verze a v různé míře čerpala z Beersových kritérií. Validační proces a obsahová stránka jednotlivých kritérií se velmi odlišovaly. Souhrnný seznam léčiv/lékových postupů potenciálně nevhodných ve stáří, které byly publikovány alespoň ve 3 explicitních kritériích, obsahoval 125 léčiv/lékových postupů (v méně než 7 kritériích bylo uvedeno 99 léčiv/lékových postupů, v 7-10 kritériích bylo uvedeno 23 léčiv/lékových postupů, ve 12 a více kritériích byla uvedena 3 léčiva).

Závěr: Analyzovaná explicitní kritéria jsou značně heterogenní z hlediska metodiky jejich tvorby i z hlediska jejich obsahové stránky. Přenosnost některých explicitních kritérií je do značné míry limitována jejich specifitou pro národní farmaceutický trh z hlediska rozdílů v dostupnosti léčiv a v lokálních preskripčních zvyklostech. Ve více než 7 kritériích bylo uvedeno pouze 99 léčiv/lékových postupů. Práce umožnila porovnání existujících explicitních kritérií a vytvoření souhrnného seznamu léčiv/lékových postupů potenciálně nevhodných léčiv ve stáří, který bude využíván v návazných epidemiologických studiích.

Klíčová slova: geriatric, racionální farmakoterapie, explicitní kritéria, potenciálně nevhodná léčiva, metodika

Podpora: práce byla podpořena iniciativou EU COST Action 1402 a SVV 260 295